

УДК 81'42:070.4(477)

DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2024.2.11>**Олександр МУНТЯН**

кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології та перекладу, Київський національний університет технологій та дизайну

ORCID: 0000-0002-7004-0249

ЛІНГВОРИТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНТЕНТУ УКРАЇНСЬКИХ БЛОГЕРІВ

Стаття присвячена аналізу лінгвориторичних особливостей контенту українських блогерів, зокрема способам, якими вони взаємодіють зі своєю аудиторією, та впливу їхньої мови на формування суспільної думки. Лінгвориторичний аналіз є важливим інструментом для вивчення сучасних мовних практик у медійному просторі, оскільки з розвитком цифрових технологій і соціальних мереж блогери стали впливовими комунікаторами, чиї мовні особливості заслуговують на детальне дослідження. Метою статті є виявлення та аналіз основних лінгвориторичних підходів, які використовують українські блогери для досягнення комунікативних цілей. Відповідно, серед основних завдань виокремлюємо наступні: провести систематичний аналіз лінгвістичних та риторичних прийомів, застосованих у блогах українських авторів; визначити найбільш поширені риторичні засоби впливу на реципієнтів; порівняти сучасні лінгвориторичні прийоми в блогах з класичними риторичними постулатами. У статті досліджуються стилістичні прийоми, аргументаційні техніки та риторичні засоби, що застосовуються в контенті українських блогерів, що зумовлює актуальність запропонованих лінгвістичних студій. Новизна дослідження полягає в тому, що воно охоплює специфіку українського блогінгу, що раніше не було достатньо вивчене в академічному контексті. Для проведення лінгвориторичного аналізу були обрані популярні українські блогери, які ведуть свої сторінки на платформі видання «Українська правда». Було здійснено аналіз текстового контенту, відеоматеріалів та коментарів, використовуючи методи контент-аналізу та дискурс-аналізу. Встановлено, що українські блогери, створюючи свій контент, вдало послуговуються надбанням класичної риторики. Доведено, що класичні риторичні постулати та канони зазнали трансформації в текстах блогів, що зумовлено особливостями медійного простору. Лінгвориторичний аналіз контенту українських блогерів демонструє багатогранність мовних підходів, які вони використовують для ефективної комунікації зі своєю аудиторією. Подальші дослідження у цій сфері вбачаємо в порівняльному аналізі риторичних стратегій блогерів різних країн та культур, що дозволить виявити глобальні й локальні тенденції у мовних практиках медійного простору.

Ключові слова: блогінг, етос, логос, пафос, риторика, українська мова.

Oleksandr Muntian. LINGUISTIC ANALYSIS OF CONTENT OF UKRAINIAN BLOGGERS

The article analyzes the linguistic features of the content of Ukrainian bloggers, in particular, the ways in which they interact with their audience and the influence of their language on the formation of public opinion. Linguistic analysis is an important tool for studying modern language practices in the media space, as with the development of digital technologies and social networks, bloggers have become influential communicators whose linguistic features deserve detailed research. The aim of the article is to identify and analyze the main linguistic approaches used by Ukrainian bloggers to achieve their communication goals. Accordingly, the main objectives are as follows: to conduct a systematic analysis of linguistic and rhetorical techniques used in blogs by Ukrainian authors; to identify the most common rhetorical means of influencing recipients; to compare modern linguistic and rhetorical techniques in blogs with classical rhetorical postulates. The article examines the stylistic devices, argumentative techniques, and rhetorical means used in the content of Ukrainian bloggers, which determines the relevance of the proposed linguistic studies. The novelty of the study lies in the fact that it covers the specifics of Ukrainian blogging, which has not been sufficiently studied in the academic context. For the linguistic analysis, we selected popular Ukrainian bloggers who run their pages on the platform of Ukrayinska Pravda. We analyzed the textual content, video materials, and comments using the methods of content analysis and discourse analysis. It is established that Ukrainian bloggers successfully use the achievements of classical rhetoric when creating their content. The author proves that classical rhetorical postulates and canons have undergone a transformation in blogs due to the peculiarities of the media space. The linguistic analysis of Ukrainian bloggers' content demonstrates the diversity of linguistic approaches they use to communicate effectively with their audience. We see further research in this area in a comparative analysis of the rhetorical strategies of bloggers from different countries and cultures, which will allow us to identify global and local trends in the language practices of the media space.

Key words: blogging, ethos, logos, pathos, rhetoric, Ukrainian language.

Постановка проблеми. Блоги на сайтах авторитетних новинних видань України стали важливим елементом сучасного інформаційного простору, забезпечуючи платформу для висловлення думок, аналізу подій та поши-

рення унікального контенту, що доповнює основні новини. Зазначені блоги відіграють суттєву роль у медійному дискурсі, оскільки надають можливість фахівцям різних галузей надавати свій експертний погляд на актуальні питання.

Ведення блогів часто здійснюється професійними журналістами, експертами у певних галузях, науковцями, політичними аналітиками та громадськими діячами, що значно підвищує якість та достовірність інформації. Крім того, авторитетні видання залучають зовнішніх експертів для написання гостьових блогів, що сприяє підвищенню рівня різноманітності та глибини контенту. Такі підходи забезпечують міждисциплінарний характер аналізу та обговорення, що є важливим для всебічного висвітлення актуальних тем.

Таким чином, блоги на сайтах авторитетних новинних видань слугують важливим інструментом для поширення наукових знань, експертних думок та аналітичних матеріалів, що підвищує їх значення у формуванні громадської думки та розвитку суспільного дискурсу.

Тематика блогів охоплює широкий спектр питань: політику, економіку, соціальні питання, культуру, технології, міжнародні відносини тощо. Блоги дозволяють авторам висловлювати свої суб'єктивні думки та погляди, що відрізняє їх від більш об'єктивних новинних статей. Вони часто містять глибокий аналіз подій, ситуацій або трендів, що базується на особистих знаннях і досвіді авторів. Крім того, блоги можуть включати мультимедійні елементи (фото, відео, інфографіка), що робить контент більш інтерактивним та привабливим.

Читачі мають можливість коментувати блоги, вступати в дискусії з авторами та іншими читачами, що сприяє розвитку громадського обговорення. Блоги активно поширюються через соціальні мережі, де вони можуть отримувати додаткові коментарі та обговорення, наприклад, «Українська правда» має окремий розділ для блогів, де публікуються статті відомих журналістів, політиків і експертів з різних сфер. Тематика блогів охоплює широкий спектр питань від політики до культури. *Liga.net* пропонує блоги, написані аналітиками, економістами та журналістами. Основні теми охоплюють економіку, бізнес, політику та технології. Видання «Гордон» відоме своїми гострими та часто провокаційними блогами на теми політики, суспільства та міжнародних відносин.

Блоги на сайтах авторитетних новинних видань України відіграють важливу роль у формуванні громадської думки та розширенні інформаційного простору. Вони забезпечують платформу для висловлення експертних думок, глибокого аналізу та обговорення актуальних питань, що сприяє більш широкому розумінню подій і тенденцій у суспільстві. Ці

блоги забезпечують зворотний зв'язок з аудиторією, роблячи новинні видання більш інтерактивними та актуальними. Однак постає питання, якими інтра- та екстралінгвістичними засобами послуговуються блогери задля популярності свого контенту. Відомо, що професійні журналісти та блогери звертаються до надбань класичної риторики [3, с. 47; 6, с. 8], що допомагає досягти їм успіху в створенні блогів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій базується на низці робіт, які розглядають різні лінгвориторичні аспекти. Фундаментальною є робота О. Щербак [7], яка ґрунтовно аналізує дискурс інтернет-новин з лінгвориторичного погляду. Дисертація фокусується на ідентифікації риторичних стратегій та засобів, що використовуються в новинах, а також на їхньому впливі на аудиторію. Дослідження є важливим внеском у розуміння лінгвістичних і риторичних методів, застосовуваних у цифровій журналістиці, що було взято за основу в нашій роботі. Книга Г. Ганіша [9] присвячена психологічним аспектам риторики, включаючи методи маніпуляції та ненав'язливого переконання. Вона пропонує практичні рекомендації щодо ведення розмов та впливу на співрозмовників. Ця робота є корисною для розуміння маніпулятивних технік, що можуть бути застосовані у медіа, в тому числі у блогінгу. Зі свого боку, О. Боднар та О. Кушнірчук [2] здійснили порівняльний аналіз лінгвориторичних стратегій у німецьких та українських медійних текстах, який допомагає зрозуміти відмінності у підходах до побудови новин у двох різних культурних контекстах, що є важливим для кроскультурних лінгвістичних досліджень.

Робота Є. Джиджори [4] аналізує, як впізнавані спікери використовують риторичні прийоми для маніпулювання аудиторією. Хоча робота здебільшого фокусується на ораторських виступах, багато з її висновків можна застосувати та до аналізу блогів, зокрема, щодо використання авторитету блогерами та впливу на аудиторію.

У своїй статті В. Аккурт [1] детально розглядає різні методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. Дослідження охоплює широкий спектр технік, які можуть бути використані у медіа для впливу на реципієнтів, що є важливим для розуміння різних форм маніпуляції, які можуть застосовуватися також у текстах блогів. Книга М. Коллін [10] розглядає, як вибір граматичних форм і структур впливає на риторичні ефекти в текстах. У роботі Н. Ізотової [5] досліджуються риторичні прийоми, що використовуються у діалогах і наративах.

Авторка аналізує, як ігрові ефекти можуть бути використані для залучення та утримання уваги аудиторії.

Аналізована література засвідчує, що лінгвориторичні аспекти текстів різних жанрів охоплюють широке використання риторичних прийомів та маніпулятивних технік для впливу на аудиторію. Розуміння цих аспектів допомагає глибше зрозуміти, як тексти формують громадську думку і впливають на суспільні настрої. Однак залишаються мало дослідженими в лінгвориторичному аспекті тексти українських блогерів, що зумовило вибір теми цієї статті.

Метою статті є виявлення та аналіз основних лінгвориторичних підходів, які використовують українські блогери для досягнення комунікативних цілей. Відповідно, серед основних **завдань** виокремлюємо наступні: провести систематичний аналіз лінгвістичних та риторичних прийомів, застосованих у блогах українських авторів; визначити найбільш поширені риторичні засоби впливу на реципієнтів; порівняти сучасні лінгвориторичні прийоми в блогах з класичними.

Джерельна база – контент популярних блогерів видання «Українська правда».

Методологія дослідження охоплює кілька етапів, кожен з яких спрямований на детальний аналіз риторичних прийомів у контенті українських блогерів. Використані методи включають контент-аналіз, дискурс-аналіз та компаративний аналіз. Вибірка матеріалів складалася з 50 текстів українських авторів, опублікованих на сайтах авторитетних новинних видань. Критерії відбору включали популярність блогів, частоту публікацій та різноманітність тематики (політика, соціальні питання, особистий досвід). Проведено детальний контент-аналіз текстів блогів з метою ідентифікації основних риторичних прийомів, таких як етос, логос і пафос. Аналіз включав виявлення та класифікацію риторичних фігур, метафор, порівнянь, анафор та інших стилістичних засобів. Використано метод дискурс-аналізу для вивчення контексту, в якому застосовуються риторичні прийоми. Дослідження фокусувалося на соціокультурних та політичних аспектах, що впливають на зміст і форму риторичних прийомів. Проаналізовано, як блогери використовують персоналізацію та емоційність для створення емоційного зв'язку з аудиторією. Проведено порівняльний аналіз використання риторичних прийомів у різних блогах для визначення загальних тенденцій та індивідуальних відмінностей. Порівняння включало аналіз використання етосу, логосу та пафосу

в українських блогах у порівнянні з класичними риторичними постулатами. Методологія дослідження дозволяє отримати всебічне розуміння використання риторичних прийомів у блогах українських авторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як вже зазначалося, професійні журналісти та блогери послуговуються канонами та постулатами античної риторики задля досягнення комунікативної мети. У сучасних блогах риторичні прийоми етосу, логосу та пафосу мають свої особливості, що відрізняються від античних і класичних постулатів риторики. Зокрема, ці прийоми адаптовані до вимог сучасної аудиторії та технологічних можливостей. Наприклад, етос у сучасних блогах відрізняється від античних підходів до риторики через акцент на особистій автентичності та прозорості. Якщо в античній риторичній етос базувався на авторитеті та моральній досконалості оратора, то в блогах він формується через демонстрацію людяності, щирості й відкритості. Блогери часто діляться своїми особистими історіями та вразливими моментами, що робить їх ближчими до аудиторії. Довіра до блогера також базується на соціальних мережах, відгуках та кількості підписників, лайків і коментарів, що слугують своєрідним підтвердженням авторитету.

Таким чином, риторичні прийоми в сучасних блогах не лише зберігають основні принципи античної риторики, але й еволюціонують, пристосовуючись до нових медіасередовищ та очікувань аудиторії. Це дозволяє блогерам ефективніше комунікувати з аудиторією, формувати довіру та підтримувати активний зворотний зв'язок.

Логос у блогах також має свої особливості, що полягають у інтерактивності та спрощенні інформації. Антична риторика робила акцент на логічних аргументах і структурованому викладі думок [8, с. 47], тоді як сучасні блогери використовують інтерактивні елементи, такі як опитування, відео та інфографіки. Це дозволяє візуалізувати дані і залучати аудиторію до активної участі в дискусії [7]. Крім того, логос у блогах часто спрощується, щоб бути зрозумілим для широкої аудиторії. Продуценти таких текстів використовують прості приклади та порівняння для пояснення складних концепцій, що підвищує доступність інформації.

Пафос у блогах базується на емоційній залученості через особистий досвід. В античній риторичній пафос використовувався для викликання емоцій через красномовство та образність мови [8, с. 55]. У блогах цей прийом базується на особистих історіях та емо-

ціях самого блогера, що створює емоційний зв'язок з аудиторією. Використання візуальних і аудіоелементів, таких як фотографії, музика та відео, дозволяє посилити емоційний вплив.

Аналіз контенту блогерів «Української правди» дозволив виокремити риторичні прийоми та з'ясувати, до яких постулатів найчастіше апелюють продуценти текстів. Один з популярних блогерів цього видання є Федір Сердюк – підприємець, засновник PULSE та FAST, який виклав 6 червня 2024 р. статтю під назвою «Як не отруїтись» (<https://blogs.pravda.com.ua/authors/>). Текст є нарисом, що містить як елементи особистого досвіду, так і аналітичні спостереження. Автор використовує приклади з реального життя, щоб підкреслити свої думки та зробити їх більш переконливими. Основна мета тексту – привернути увагу читачів до проблеми інформаційного отруєння та її наслідків для психологічного здоров'я.

Автор використовує у тексті персоналізацію та емоційність («Одного разу я бачив...», «Коли я побачив того чоловіка на каталці...»). Персоналізація допомагає створити відчуття близькості та залучити читача до історії. Емоційність підсилює вплив на читача, робить текст більш живим і запам'ятовуваним. Порівняння та метафори («Отруєння інформаційними токсинами», «потік адського лайна») допомагають реципієнтам краще зрозуміти складні концепції через знайомі образи. Метафори додають тексту образності та глибини. Водночас анафора («Вони дивляться... Вони слухають... Вони читають...») створює ритм і підсилює емоційний вплив, підкреслюючи повторюваність і масовість явища. Контраст, реалізований порівнянням харчового та інформаційного отруєння, допомагає виділити ключові моменти та підкреслити різницю між фізичним, а також психологічним аспектами проблеми. Важливою в лінгвориторичному аспекті є деталізація (опис симптомів харчового отруєння, конкретні приклади інформаційного отруєння), яка робить текст більш переконливим та інформативним, додаючи реалістичності та конкретики. Апеляція до особистого досвіду («Я став більш уважно дивитись що я їм, звідки воно взялось, ким і як приготовлене») робить текст автентичним та більш достовірним, оскільки читачі зазвичай більше довіряють особистим історіям.

Варто зазначити, що лінгвориторичні засоби у тексті працюють синергетично, підсилюючи один одного [7, с. 12]. Персоналізація та емоційність залучають читача,

порівняння та метафори роблять концепції зрозумілішими, а контрасти підкреслюють важливість проблеми. Анафора додає тексту ритму та драматизму, що допомагає утримати увагу читача.

Отже, аналізований текст демонструє ефективно використання лінгвориторичних засобів для досягнення комунікативних цілей. Він не лише інформує про проблему інформаційного отруєння, але й емоційно залучає читача, змушуючи його замислитися про важливість інформаційної гігієни. Використання персоналізації, порівнянь, метафор та інших риторичних прийомів робить текст переконливим.

Яна Матвійчук – підприємця, член Ради Women's Aid International, блогерка видання «Українська правда» – у своїй аналітичній статті «Пенсія у Польщі – щаслива, в Україні – злиденна. Яна Матвійчук про внесок українців до польського Пенсійного фонду» (<https://blogs.pravda.com.ua/authors/>) від 3 червня 2024 порівнює пенсійні системи Польщі та України. Авторка використовує численні приклади, статистичні дані й експертні коментарі для підкреслення контрасту між двома системами, а також аналізує причини та наслідки цих відмінностей. Основна мета тексту – привернути увагу до проблеми пенсійного забезпечення в Україні й запропонувати можливі шляхи вирішення цієї проблеми. Контраст («Пенсія в Польщі багата і щаслива, а наші пенсіонери мають вижити на декілька тисяч гривень») допомагає підкреслити різницю між двома системами, щоб здійснити емоційний вплив на читача.

Статистичні дані («Мінімальна пенсія у Польщі складає 1 780,96 злотих. У гривнях зараз це приблизно 17 502») додають тексту об'єктивності та переконливості. Анафора («Вони дивляться експерта на ютубі... Вони слухають активіста... Вони читають видатного військового медика...») створює ритм та підсилює повторюваність явища, про яке йдеться.

Риторичні питання («Чому українські пенсіонери живуть у злиднях та що робити українцям, які через 20-25 років вийдуть на пенсію?») залучають читача до роздумів та активного сприйняття тексту. Деталізація (опис конкретних прикладів пенсійних виплат у Польщі та Україні) робить текст більш інформативним і переконливим. Прямі цитати («Польський експерт та журналіст Марек Сієрант розповів...») додають тексту достовірності та підсилюють аргументацію.

Текст демонструє ефективно використання лінгвориторичних засобів для досягнення

комунікативних цілей. Він не лише інформує про проблему пенсійного забезпечення в Україні та Польщі, але й емоційно залучає читача, змушуючи його задуматися про важливість пенсійної реформи та особистої відповідальності за своє майбутнє. Використання контрасту, статистичних даних, анафори та інших риторичних прийомів робить текст переконливим і аргументованим.

Ірина Федорів – голова громадської ініціативи «Голка» – виклала 7 червня 2024 року на сайті «Української правди» пост під заголовком «Як і чому навчає Бужанський студентів Військового інституту Університету імені Тараса Шевченка?» (<https://blogs.pravda.com.ua/authors/>). Текст є критичною статтею, яка аналізує запрошення народного депутата Максима Бужанського до Військового інституту Університету імені Тараса Шевченка для обговорення питань державотворення та критичного мислення. Авторка використовує емоційно забарвлену лексику, сарказм і риторичні запитання для підкреслення своєї позиції щодо недоцільності запрошення такого спікера до закладу освіти.

Сарказм («Розходимось. Чого всі переживають за нацбезпеку? У нас уже ж є такий спікер-державник в Військовому інституті як Бужанський...») підсилює критичний тон статті, демонструючи авторське несприйняття ситуації. Епітети та метафори («сюрреалістична історія», «ватні метастази») створюють яскраві образи та емоційний вплив, вказуючи на абсурдність ситуації, на думку авторки.

Риторичні запитання («Кому в голову в системі освіти прийшла думка тягнути вату Бужанського та ще й куди...??») залучають реципієнтів до роздумів і підсилюють критичний настрій. Контраст («Тільки вчора ввечері на «Лівий берег» говорили про те, що якісна освіта важлива для перемоги. А самі даємо цим ватним метастазам доступ до молодих голів...») підкреслює суперечності між заявленими цілями та реальними діями.

Прямі цитати («Законопроект Миколи Княжицького (ЄС), Микити Потураєва (СН), Ярослава Юрчишина («Голос»), який має розглянути профільний комітет») додають тексту достовірності та аргументованості.

Іронія («Чого всі переживають за нацбезпеку? У нас уже ж є такий спікер-державник в Військовому інституті як Бужанський...») допомагає висміяти абсурдність ситуації, підсилюючи критичний настрій тексту.

Алюзії («Перегляньте «India VS India»... там йшлося про історичний момент, коли має злетіти саме та Індія, яка може тво-

рити державність...») додають глибини тексту, дозволяючи читачеві провести паралелі з іншими історичними подіями.

Аналізований текст демонструє ефективне використання лінгвориторичних засобів для досягнення комунікативних цілей. Він не лише інформує про подію, але й емоційно залучає читача, змушуючи його замислитися про важливість якісної освіти та відповідальності за інформаційний простір.

Зауважимо, що розглянуті тексти належать до різних жанрів та тематик, включаючи політично-інформаційні, соціально-критичні, описові та аналітичні матеріали. Попри різноманітність тем, всі тексти об'єднуює наявність критичних, аналітичних та описових елементів, які використовуються для трансляції авторських оцінок і аналізу ситуацій. Наявність значної кількості стилістичних прийомів засвідчує риторичну спрямованість блогів, у яких автори апелюють до етосу, логосу та пафосу. Нагадаємо, що етос стосується авторитету і надійності автора або джерела інформації. У текстах аналізується апеляція до етосу через використання цитат відомих осіб або експертів, згадку про авторитетні організації, підкреслення власного досвіду та компетентності. Логос апелює до використання логічних аргументів і фактів для переконання. В аналізованих текстах це виражається через використання статистичних даних, аналіз причинно-наслідкових зв'язків, логічних аргументів. Пафос пов'язаний з емоційним впливом на аудиторію, який вербалізується за допомогою використання емоційно забарвлених слів, опису особистих історій та прикладів, риторичних запитань та закликів до дії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, аналіз текстів засвідчує, що автори блогів найчастіше апелюють до пафосу, використовуючи емоційно насичені описи, особисті історії та риторичні запитання для того, щоб викликати емоційну реакцію у читачів. Апеляції до логосу також часто трапляються, особливо у формі статистичних даних та логічних аргументів, що підкріплюють позицію авторів. Апеляції до етосу присутні через цитати відомих осіб, згадку авторитетних організацій та підкреслення власної компетентності, хоча вони менш поширені в текстах блогів порівняно з пафосом і логосом. Для поглиблення розуміння лінгвориторичних прийомів у блогах необхідно продовжити дослідження застосування етосу, логосу та пафосу, зокрема як ці прийоми впливають на формування громадської думки та сприйняття інформації. Важливим напрямком є ана-

ліз впливу медіаплатформ, таких як соціальні мережі, новинні портали та відеоплатформи, щодо використання риторичних прийомів блогерами, а також ефективність їхнього контенту.

Перспективним також видається порівняльний аналіз риторичних прийомів, використовуваних блогерами в Україні та інших країнах, який допоможе виявити культурні й соціальні особливості у створенні контенту.

Література:

1. Аккурт В. Методи маніпулятивного впливу у лінгвістиці. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*. 2020. № 30. С. 5–23.
2. Боднар О. М., Кушнірчук О. О. Лінгвориторична організація німецьких та українських медійних текстів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 59. Том 1. С. 131–136.
3. Голопич І., Перцева В. Функціонально-семантичні особливості воєнної лексики в інтернет-виданнях. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. № 205. С. 45–50.
4. Джиджора Є. В. Риторична маніпуляція прихильністю аудиторії у виступах впізнаваних спікерів. *Прикладна лінгвістика на Півдні України: здобутки і перспективи*. Колективна монографія. За ред. Н. Кондратенко. Вінниця: ТВОРИ, 2022. С. 38–43.
5. Ізотова Н. П. Лінгвориторика діалогу в наративі: ігрові ефекти. *Нова філологія*. 2021. № 83. С. 91–98.
6. Щербак О. М. Вербалізація суспільних топосів у текстах німецькомовних інтернет-новин: лінгвориторичний аспект. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Вип. 9. С. 257–260.
7. Щербак О. М. Дискурс німецькомовних інтернет-новин: лінгвориторичний аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови»; *Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова*. Одеса, 2016. 20 с.
8. Aristoteles. *Rhetorik*. München: Fink, 1995. 346 s.
9. Hanisch H. *Trickreiche Rhetorik: Psychologische Gesprächsführung, manipulierende Darstellung, unaufdringliches Nudging*. Bonn: Books on Demand, 2015. 300 s.
10. Kolln M. *Rhetorical grammar: grammatical choices, rhetorical effects*. Boston: Allynand Bacon, 2006. 260 p.